

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO-4112-02-02/2012
S/12/005

Łódź, dnia 25 stycznia 2013 r.

**Pan
Zbigniew PAPIERSKI
Prezes Zarządu
Miejskiego Przedsiębiorstwa
Komunikacyjnego – Łódź Spółka z o.o.**

w Łodzi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1, 4, 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi przeprowadziła kontrolę w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym – Łódź Spółka z o.o. w Łodzi, zwanym dalej „MPK” lub „Spółką”. Przedmiotem kontroli były inwestycje kapitałowe MPK w latach 2006–2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 stycznia 2013 r. – Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r., o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.) przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia negatywnie skontrolowane działania organów MPK, zwłaszcza związane z zakupem w 2007 r. udziałów Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Myślenicach Spółka z o.o. od Gminy Myślenice, udziałem w 2008 r. w prywatyzacji Państwowego Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Nowym Targu oraz objęciem w 2009 r. udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej Spółka z o.o. w Żywcu, zwanych dalej „PKS w Myślenicach”, „PKS w Nowym Targu” i „PKS w Żywcu” lub „spółkami zależnymi” albo „spółkami powiązanymi”.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.

Ocenę negatywną uzasadnia w szczególności:

- nieopracowanie strategii rozwoju Spółki,
- zawarcie ze spółkami zależnymi umów o współpracy i ich kontynuowanie do końca 2010 r. w wyniku czego należności MPK wraz z odsetkami, wynosiły w październiku 2012 r. 16.873.250,27 zł,
- udzielanie pożyczek spółkom zależnym,
- niegospodarne wydatkowanie środków finansowych w związku z zaangażowaniem firmy „KPZ&T Janusz Tomaszewski” do świadczenia usług doradczych oraz prowadzenia negocjacji w sprawie nabycia udziałów PKS w Myślenicach oraz 19 szt. autobusów od Volvo Polska Spółka z o.o.,
- zatrudnianie w Spółce osób nieposiadających wymaganego wykształcenia na zajmowanym stanowisku i ustalenie im niezasadnie wysokich wynagrodzeń oraz zawieranie z nimi umów zleceń,
- sprzeczne z prawem wynajmowanie przez Spółkę mieszkań dla Prezesa Zarządu i niegospodarne wydatkowanie środków finansowych na wynajem mieszkania dla Dyrektora Zarządzającego.

Stanowisko Prezesa Zarządu Spółki pełnili:

- Krzysztof Wąsowicz od 2003 r. do lutego 2010 r.
- Stanisław Galia od 18 lutego 2010 r. do 29 grudnia 2010 r.
- Zbigniew Papierski od 30 stycznia 2012 r. i nadal.

Wiceprezesem Zarządu od 16 stycznia 2003 r. do 4 października 2006 r. był Marek Cieślak.

Członkiem Zarządu od 1 czerwca 2007 r. do 26 stycznia 2010 r., a następnie wiceprezesem Zarządu od 26 stycznia 2010 r. do 10 sierpnia 2012 r. był Radosław Podogrocki.

Wiceprezesem Zarządu od 10 sierpnia 2012 r. jest Krzysztof Kamiński.

Członkiem Zarządu od 13 stycznia 2011 r. jest Sławomir Jankiewicz.

Z ustaleń kontroli wynika, że niegospodarne wydatki związane z wejściem kapitałowym do spółek zależnych na koniec 2012 r. wyniosły około 28,06 mln zł. Natomiast łączna kwota wydatkowana niegospodarnie wyniosła ok. 29 mln zł.

Wyniki finansowe osiągnięte przez Spółkę ze współpracy z ww. spółkami zależnymi, wpływały niekorzystnie na kształtowanie się wyniku finansowego MPK, który za 9 miesięcy 2012 r. stanowił stratę netto w wysokości 10.139 tys. zł.

W latach poprzedzających wejście kapitałowe MPK do spółek zależnych, zyski netto Spółki wynosiły: za 2006 r. – 5.624 tys. zł, za 2007 r. – 6.136 tys. zł, za 2008 r. – 1.806 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą Spółką kierowały cztery Zarządy, a nadzór nad działalnością MPK sprawowała Rada Nadzorcza, której skład osobowy zmienił się 4-krotnie.

Częste zmiany składu tych organów, zdaniem NIK, miały również negatywny wpływ na wyniki działalności Spółki, spowodowane zarówno działaniami jak i zaniechaniem podejmowania właściwych decyzji przez organy Spółki.

I. Inwestycje kapitałowe MPK

1. Spółka nie posiadała opracowanej i zatwierdzonej przez Zgromadzenie Wspólników wieloletniej strategii działania. Również koncepcja utworzenia tzw. Grupy Kapitałowej MPK, stworzona w okresie pełnienia funkcji Prezesa Zarządu Spółki przez Krzysztofa Wąsowicza, prezentowana Radzie Nadzorczej i właścicielowi MPK (Miasto Łódź), nigdy nie uzyskała formalnej akceptacji Zgromadzenia Wspólników. Nie powołano także podatkowej grupy kapitałowej, w rozumieniu art. 1a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych², chociaż w związku z objęciem udziałów w spółkach zależnych, począwszy od sprawozdania za 2008 r., MPK stosownie do przepisów art. 55 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³ sporządzało corocznie dodatkowo skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy MPK. Wskutek tego Spółka w latach 2008–2011 poniosła dodatkowe koszty w wysokości 64.357 zł za sporządzenie i badanie ww. sprawozdań finansowych, chociaż Grupa nie uzyskała zamierzonych efektów w postaci obniżenia płaconego podatku dochodowego od osób prawnych. Brak wieloletniej koncepcji funkcjonowania i rozwoju Spółki nie stanowiły przeszkody aby Rada Nadzorcza każdorazowo (nie jednogłośnie), pozytywnie opiniowała wnioski Zarządu do Zgromadzenia Wspólników, dotyczące wejścia kapitałowego MPK do ww. spółek, a Zgromadzenie Wspólników, reprezentowane przez Wiceprezydenta Miasta Łodzi Włodzimierza Tomaszewskiego akceptowało te wnioski.

Decyzja, w wyniku której łączne zaangażowanie kapitałowe MPK w trzech wymienionych jednostkach wyniosło 10.991.080 zł – w ocenie NIK nosi znamiona niegospodarności. Jak wykazała kontrola oraz sporządzona w II półroczu 2012 r. analiza wybranych aspektów majątkowych i ekonomicznych trzech wymienionych spółek, przez spółkę z o.o. Ernst & Young Business Advisory i Wspólnicy, Zarząd MPK dysponował dostateczną wiedzą na temat uwarunkowań i sytuacji ekonomiczno-finansowej każdej z tych jednostek. Ówczesny Prezes Zarządu Krzysztof Wąsowicz w uzasadnieniach decyzji o objęciu udziałów w PKS w Myślenicach i w Nowym Targu, informował Radę Nadzorczą, a następnie Zgromadzenie Wspólników, jedynie o mocnych stronach oraz szansach rozwoju przejmowanych spółek, z pominięciem istotnych informacji o ich słabych stronach.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 74 poz. 397 ze zm.

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 152 poz. 1223 ze zm.

W ocenie NIK, decyzje w powyższych sprawach były podejmowane przez osobę mającą kwalifikacje i doświadczenia w realizacji tego typu przedsięwzięć. Krzysztof Wąsowicz był bowiem absolwentem Akademii Ekonomicznej w Krakowie, posiadał tytuł doktora nauk ekonomicznych, ukończył szereg kursów podnoszących już posiadane przez niego kwalifikacje zawodowe, a w latach 1994-2003 pełnił funkcje dyrektora ds. ekonomiczno-finansowych MPK SA w Krakowie.

Rada Nadzorcza obecnej kadencji na posiedzeniu w dniu 30.01.2012 r. m.in. zwróciła uwagę, iż w dokumentach poprzedzających zakup udziałów spółek zależnych nie było stosownych symulacji ekonomicznych w postaci planu finansowego, business planu, ewentualnego zabezpieczenia dokonanej operacji finansowej, brak wykazu majątku spółek zależnych w postaci spisu z natury ich aktywów i pasywów, a także prowadzonej polityki rozwoju każdej z nich, brak oceny stopnia ryzyka operacji zakupu udziałów spółek zależnych dokonanej przez licencjonowany podmiot, np. agencje ratingową czy aktuarusza.

Należy zwrócić uwagę, iż sytuacja ekonomiczno-finansowa wszystkich trzech jednostek, w roku poprzedzającym zaangażowanie się kapitałowe MPK była bardzo zła. I tak: bilans PKS w Myślenicach – wykazał ujemny kapitał własny w wysokości 1.121.440,97 zł, stratę z roku bieżącego - 2.107.953,14 zł, zobowiązania i rezerwy na pokrycie zobowiązań – 10.690.866,92 zł, należności - 357.986,96 zł, bilans PKS w Nowym Targu - kapitał własny w wysokości 764.932,31 zł, strata z roku bieżącego – 1.132.332,60 zł, zobowiązania i rezerwy na zobowiązania – 5.132.113,60 zł, należności - 223.166,36 zł, PKS w Żywcu - ujemny kapitał własny w wysokości 1.454.624,62 zł, strata z roku bieżącego – 1.959.225,91 zł, zobowiązania i rezerwy na zobowiązania – 6.132.670,07 zł, należności – 535.091,46 zł). Sytuacja powyższa od czasu kiedy MPK stało się jednostką dominującą wobec tych podmiotów nie uległa poprawie, mimo podejmowanych przez ww. spółki różnych działań (np. przekwalifikowanie niektórych nieruchomości do inwestycji, powodujące poprawę wyniku finansowego w roku dokonania tej operacji: w 2009 r. w PKS w Myślenicach o 1.886.512,61 zł i w PKS w Nowym Targu o 3.513.845,49 zł), w tym działań restrukturyzacyjnych (np. sprzedaż nieruchomości z naniesieniami w PKS w Myślenicach na kwotę 7.050.000 zł, w PKS w Nowym Targu – za kwotę 14.750.000 zł, w PKS w Żywcu – w wysokości 2.726.900 zł, zmniejszaniu liczby obsługiwanych linii, redukcja zatrudnienia, utworzenie jednego wspólnego zarządu dla trzech spółek, prowadzenie przez jedną spółkę obsługi finansowo księgowej wszystkich jednostek, sprzedaż nieruchomości przez PKS w Myślenicach na rzecz PKS w Nowym Targu). Działania powyższe realizowane były przez zarządy spółek, powoływane przez rady nadzorcze, w których większość głosów należała do MPK. Z 17 osób desygnowanych przez MPK do rad nadzorczych spółek powiązanych 10 było pracownikami MPK, przy czym w chwili powoływania ich na członków rad nadzorczych (wg dokumentacji posiadanej przez kadry MPK),

tylko dwóch legitymowało się zdaniem egzaminem dla kandydatów na członków rad nadzorczych, a w trakcie sprawowania tych funkcji egzaminy zdało kolejnych dwóch członków. Aktualnie spośród sześciu pracowników MPK zasiadających w radach nadzorczych spółek zależnych tylko 1 osoba nie legitymuje się ukończonym kursem dla kandydatów na członków rad nadzorczych. Wymóg zdania takiego egzaminu wynikał z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 2004 r. w sprawie szkoleń i egzaminów dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek, w których Skarb Państwa jest jedynym akcjonariuszem⁴ oraz art. 10b ustawy z dnia 22 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁵.

Strategiczne decyzje w tych spółkach podejmowane były przez zgromadzenia wspólników, w których dominujący głos należał do przedstawicieli (pełnomocników) reprezentujących MPK. Wobec PKS w Żywcu dość często funkcje te powierzano był Dyrektorowi ds. Eksploatacji, Janowi M.

Z ustaleń kontroli wynika, że na pierwszych prezesów zarządów spółek zależnych z rekomendacji MPK, powołani zostali, w wyniku przeprowadzonego konkursu wewnętrznego, niedoświadczeni w zarządzaniu podmiotami gospodarczymi pracownicy Spółki.

MPK z powodu niekorzystnej sytuacji finansowej spółek powiązanych, dokonała w 2010 r. odpisu aktualizującego wartość udziałów w PKS w Nowym Targu w wysokości 850.000 zł, a dopiero w listopadzie 2012 r. odpisu pozostałych udziałów we wszystkich spółkach, sprowadzając ich wartość do „zero”. Odpisy te nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów, zaewidencjonowane jako pozostałe koszty operacyjne, spowodowały pogorszenie wyników finansowych Spółki w ww. latach o powyższe wielkości. Dokonanie tak wysokiego odpisu aktualizującego wartość udziałów w spółkach zależnych dopiero w 2012 r. było zdaniem NIK spóźnione i skutkujące nierzetelnością sporządzanych wcześniej sprawozdań finansowych Spółki.

Rada Nadzorcza MPK w sprawozdaniu za okres 01.01 – 31.12.2010 r., stanowiącym załącznik do uchwały RN nr 19/11 z 01.06.2011 r., zgłosiła zastrzeżenie do sporządzonego przez Zarząd sprawozdania finansowego MPK i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej MPK, sugerując potrzebę dokonania odpisu aktualizującego posiadanych udziałów w spółkach zależnych na kwotę 10 milionów złotych. Zgromadzenie Wspólników akceptując te sprawozdania nie uwzględniło tych sugestii. Przeprowadzone badanie due diligence spółek zależnych przez firmę PU HOLOX s.c. w II półroczu 2012 r. wykonane metodą rynkową, określiło wartość likwidacyjną PKS w Myślenicach na minus 4.965.550 zł, PKS w Nowym Targu na plus 90.900 zł i PKS w Żywcu na plus 3.480.500 zł, a rekomendowana przez audytora wartość udziałów posiadanych przez MPK

⁴ Dz. U. z 2004 r., Nr 198, poz. 2038 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236

oszacowana metodą skorygowanej wartości aktywów netto wynosiła w PKS w Myślenicach zero, w PKS w Nowym Targu 1.595.000 zł i w PKS w Żywcu 7.903.035 zł.

Kolejne zarządy Spółki (w tym również aktualny, sporządzający sprawozdanie za 2011 r.), nie dokonały aktualizacji wartości posiadanych udziałów w spółkach zależnych, mimo, że MPK nie znajdowała nabywców na oferowane do sprzedaży udziały wszystkich spółek. Już w 2008 r. Zarząd Spółki zamierzał sprzedać udziały w PKS w Myślenicach, ale transakcja ta nie została zawarta. Nie doszła również do skutku oferta nabycia za 9,2 mln zł w 2010 r. udziałów 3 spółek zależnych, złożona przez spółkę TATRY S.A., z powodu braku stosownego zabezpieczenia przez nabywcę. Do IV kwartału 2012 r. Spółka nie otrzymała satysfakcjonującej oferty nabycia udziałów, chociaż wcześniej udziały te przeniosła z inwestycji długoterminowych do krótkoterminowych i zobowiązała się je sprzedać najpóźniej do końca 2013 r., w związku z zawarciem w 2011 r. z Miastem Łódź umowy powierzenia świadczenia usług przewozowych dla tzw. „podmiotu wewnętrznego” w rozumieniu prawa wspólnotowego (Unii Europejskiej).

W dniu 19.11.2012 r. Zarząd MPK, reprezentowany przez Zbigniewa Papierskiego i Sławomira Jankiewicza, zawarł z HOLD-TRANS spółka z o.o. w organizacji przedwstępną warunkową umowę sprzedaży udziałów spółek zależnych oraz przedwstępną warunkową umowę sprzedaży wierzytelności MPK. Na podstawie tej umowy MPK zobowiązała się sprzedać nie później niż do 31.12.2012 r. wszystkie posiadane udziały w trzech ww. spółkach za łączną kwotę 235.000 zł (5.000 zł za udziały PKS w Myślenicach, 30.000 zł za udziały PKS w Nowym Targu oraz 200.000 zł za udziały PKS w Żywcu), a płatność miała zostać dokonana w dniu zawarcia umowy przyrzeczonej. Ponadto, MPK zobowiązała się sprzedać na rzecz ww. nabywcy swoje wierzytelności wobec ww. trzech spółek za łączną cenę 6.600.000 zł, płatną w 120 miesięcznych równych ratach po 55.000 zł, przy czym pierwsza rata miała być płatna w miesiącu w którym upłynie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy przyrzeczonej. Z ogólnej kwoty należność główna za sprzedane wierzytelności miała wynosić 4.205.445 zł a 2.394.555 zł zryczałtowane odsetki za cały okres spłaty.

Zamierzona transakcja z HOLD-TRANS Spółka z o.o. w organizacji nie została zawarta do 31.12.2012 r. z powodu rezygnacji ww. oferenta na skutek niekorzystnych wyników audytu przeprowadzonego w spółkach zależnych.

Do 2012 r. żaden Zarząd MPK, jako główny wierzyciel spółek zależnych, nie wystąpił z wnioskiem o ogłoszenie ich upadłości, chociaż zdaniem NIK zostały spełnione warunki do ich zgłoszenia, określone w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe i naprawcze⁶. Brak takich wniosków w odniesieniu do PKS w Nowym Targu i PKS w Żywcu, wynikał przede wszystkim

⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.

z zawartych umów ze Skarbem Państwa, w których MPK pod groźbą zapłaty kar gwarantowała realizację przez spółki pakietów socjalnych uzgodnionych ze związkami zawodowymi, utrzymania poziomu zatrudnienia (przez PKS w Nowym Targu w okresie 3 lat i przez okres 2 lat przez PKS w Żywcu) oraz poniesienia nakładów inwestycyjnych (w PKS w Nowym Targu w wysokości 5 mln zł do 31.12.2012 r i 3 mln zł w PKS w Żywcu w ciągu 3 lat od daty zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego). Wprawdzie decyzjami Prezesa Zarządów 3 spółek zależnych w dniu 23 października 2012 r. zgłoszone zostały do sądów wnioski o ogłoszenie upadłości tych podmiotów, ale w grudniu 2012 r. nowo wybrani Prezesi Zarządów tych spółek, na polecenie Zarządu MPK, wnioski te wycofali. Wycofanie wniosków oraz dokonanie zmian zarządów spółek zależnych przez ich rady nadzorcze, dokonane zostały na wniosek Zarządu MPK w związku z otrzymaniem w IV kwartale 2012 r. oferty nabycia udziałów spółek zależnych i wierzytelności MPK od HOLD-Trans spółka z o.o. w organizacji. Prezesem zarządów PKS w Nowym Targu i Myślenicach została osoba, która w sierpniu 2012 r. sporządziła dla MPK „Analizę funkcjonowania spółek zależnych”. W odniesieniu do wszystkich trzech spółek sądy wydały postanowienia o umorzeniu postępowań dotyczących ogłoszenia upadłości tych spółek. Jednakże w dniu 21 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Bielsku Białej, na kolejny wniosek Zarządu PKS w Żywcu wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości tego podmiotu.

MPK, z tytułu posiadanych udziałów w spółkach zależnych, uzyskała w 2008 r. jednorazowo i tylko od PKS w Myślenicach dywidendę w wysokości 159.500 zł, która zmniejszyła jedynie negatywne skutki zaangażowania kapitałowego w te spółki do kwoty 10.831.580 zł, nie licząc innych kosztów poniesionych przez MPK w związku z objęciem tych udziałów, jak np. kosztów w wysokości 68.553,68 zł związanych z przygotowaniem i zawarciem aktów notarialnych (w tym podatku od czynności cywilnoprawnych w PKS w Nowym Targu i PKS w Żywcu), 64.357 zł za sporządzenie i badanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy MPK, wynagrodzenia w wysokości 60.000 zł za negocjacje prowadzone przez KPZ&T Janusz Tomaszewski w sprawie nabycia udziałów PKS w Myślenicach, nieuregulowanego podatku od czynności cywilnoprawnych w kwocie 21.000 zł dotyczących umowy zakupu udziałów w PKS w Myślenicach i zapłaconych odsetek karnych z tego tytułu w kwocie 12.360 zł, 26.703,70 zł dodatkowych kosztów za zwłokę w zapłacie drugiej raty (600.000 zł) za nabyte udziały PKS w Myślenicach.

2. W ocenie NIK, szczególnie niekorzystne było nabycie udziałów PKS w Myślenicach. Ówczesny Zarząd Spółki, którego Prezesem był Krzysztof Wąsowicz, a Członkiem Radosław Podogrocki, przedłożył 2.10.2007 r. Radzie Nadzorczej MPK szacunkowe wyliczenie aktywów i pasywów PKS w Myślenicach, nie poparte żadnym audytem zewnętrznym czy oceną pionu finansowo-księgowego Spółki. Wg tych szacunków MPK zakupując 82,32% udziałów PKS w Myślenicach od Gminy

Myślenice za około 2 mln zł, miała zyskać w aktywach tej spółki około 1,46 mln zł netto. Szacunki te, podane zostały w uzasadnieniu uchwały Zarządu nr 21/07 z 4.09.2007 r., wg których wartość 2 nieruchomości PKS w Myślenicach określono na kwotę 7 mln zł. Szacunki te stanowiły podstawę do podjęcia uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników MPK nr 25/07 z 6.11.2007 r. Po podjęciu ww. uchwał przez wszystkie organy MPK w oparciu o te wyliczenia, Zarząd PKS w Myślenicach na skutek decyzji zgromadzenia wspólników tej spółki, przegłosowanej przez Burmistrza Miasta i Gminy Myślenice, dokonał 10.12.2007 r. (na 4 dni przed zawarciem w dniu 14.12.2007 r. z MPK umowy kupna - sprzedaży 82,32% udziałów PKS w Myślenicach) sprzedaży działki zabudowanej nr 1471/18 o powierzchni 1,2 ha przy ul. Słonecznej oraz budynku dworca o kubaturze 5.570,2 m³, wiaty peronowej o powierzchni 1.222 m², dróg i placów oraz innych urządzeń za cenę 3,5 mln zł. Prezes Zarządu Krzysztof Wąsowicz, zeznał, że wiedział o zamiarze zbycia tej nieruchomości przed zawarciem umowy zakupu udziałów PKS w Myślenicach. Transakcja ta nie była jednak przedmiotem żadnego posiedzenia Zarządu MPK, a informacja o niej nie została także przekazana Radzie Nadzorczej Spółki. Pomimo tego MPK nie odstąpiło od umowy nabycia udziałów w PKS w Myślenicach za kwotę 2,1 mln zł, uzgodnioną przed tą transakcją sprzedaży, natomiast podejmowane próby skorygowania postanowień umowy sprzedaży udziałów, m.in. poprzez odmowę zapłaty drugiej części raty za nabyte udziały w wysokości 0,6 mln zł, spowodowały jedynie zapłatę z 6 miesięcznym opóźnieniem tej kwoty oraz wydanie z wniosku Gminy Myślenice, sądowego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym odsetek i dodatkowych kosztów, które zostały poniesione przez MPK w wysokości 26.703,70 zł.

3. NIK uznaje jako niegospodarne podjęcie decyzji o podpisaniu przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Wąsowicza i Prokurenta Tadeusza K[REDAKOWANE] ze spółkami zależnymi umów o współpracy, zawartych na okres 48 miesięcy, po objęciu udziałów w tych spółkach (nr WU/WU/U/95-00/08/W z 10.03.2008 r. z PKS w Myślenicach, nr WU/WU/U/01-00/09 z 05.01.2009 r. z PKS w Nowym Targu, nr WU/WU/U/133-00/09/W z 08.09.2009 r. z PKS w Żywcu). Na ich podstawie MPK udzielała spółkom powiązanym „kredytu kupieckiego”, prowadząc zaopatrzenie w materiały i towary oraz świadcząc usługi niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej przez każdą z 3 ww. spółek. MPK odsprzedawała spółkom nabyte przez siebie towary i materiały po cenach transferowych z doliczeniem 1% zysku (zysk naliczony wynosił 235.342,99 zł), ale przy wydłużonych do 60 dni terminach płatności (licząc od daty wystawienia faktury VAT), tj. terminach znacznie dłuższych niż ustalone dla MPK przez jej kontrahentów. Sprzedaż towarów i materiałów na rzecz spółek zależnych w latach 2007 – 2012 (do końca maja) wyniosła 23.479.533,19 zł i usług 79.886,04 zł.

Jednakże Spółki powiązane będąc w trudnej sytuacji finansowej w niewielkim stopniu regulowały zobowiązania wobec MPK z tytułu tych umów, wskutek czego następował

⁷ Art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)

systematyczny wzrost tych zobowiązań z 3.506.969,79 zł na koniec 2008 r. do 9.739.595,04 zł na 31.12.2009 r., 18.306.599,58 zł na koniec 2010 r. Mimo rosnących należności od spółek powiązanych, Zarząd MPK, kierowany przez Prezesa Krzysztofa Wąsowicza, a następnie przez Wiceprezesa Radosława Podogrockiego oraz Prezesa Stanisława Galie nie wypowiedział do października 2010 r. tych umów. Dopiero w dniu 15.10.2010 r. Prezes Zarządu Stanisław Galia i Prokurent Tadeusz K[REDAKTED]7 zawarli ze spółkami zależnymi aneksy do wymienionych umów, ustalając, że umowy obowiązują do końca 2010 r., a w dniu 1 grudnia 2010 r. kolejne aneksy, którymi skrócono termin zapłaty za dostawy realizowane przez MPK do 14 dni. W związku z tymi aneksami MPK po 31.12.2010 r. zaprzestała dostaw towarów i materiałów do ww. spółek. Natomiast po odwołaniu w dniu 29.12.2010 r. Stanisława Galii z funkcji Prezesa Zarządu, już w dwa dni później Wiceprezes Zarządu Radosław Podogrocki i Prokurent Tadeusz K[REDAKTED]7 zawarli ze spółkami powiązanymi porozumienia, na mocy których zobowiązania spółek wobec MPK w łącznej wysokości 18.311.118,46 zł zostały rozłożone na 60 oprocentowanych (wg stawki WIBOR 1 M + 9,9 p.p.) rat miesięcznych, płatnych do końca 2015 r. Zdaniem NIK zawarcie tych porozumień nastąpiło bez przeprowadzenia analizy możliwości spłaty tych rat przez spółki, wskutek czego po spłacie kilku rat, zaprzestały one regulowania swoich zobowiązań na warunkach określonych porozumieniami. MPK nie podejmowała skutecznych egzekucji tych należności, a jedynie kompensowała te należności z zobowiązaniami wobec spółek, wskutek czego niespłacone zobowiązania wobec Spółki wraz z naliczonymi odsetkami wg stanu na 24.10.2012 r. wynosiły 16.873.250,20 zł. W dniu 24.10.2012 r. MPK wystawiła ostateczne wezwanie do zapłaty tych należności przez spółki zależne.

W związku z powstałymi zaległościami w regulowaniu przez spółki zależne zobowiązań z tytułu dostaw, MPK dokonało odpisów aktualizujących należności w wysokości 8.396.615,87 zł za 2009 r., 15.358.996,83 zł za 2010 r. i 13.318.019,03 zł w 2011 r., które pomniejszyły wyniki finansowe Spółki za te lata.

4. Za niegospodarne NIK uznaje udzielanie przez MPK pożyczek PKS w Żywcu i PKS w Myślenicach, w sytuacji kiedy Spółka sama korzystała z kredytów bankowych, a mianowicie:
 - MPK, reprezentowana przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Wąsowicza i Członka Zarządu Radosława Podogrockiego, w związku z zawarciem umowy w sprawie objęcia udziałów PKS w Myślenicach, w dniu 28.03.2008 r. zawarła z ww. PKS umowę nr WU/GK/U/45-00/08/W o przejęciu długu, dotyczącego zadłużenia spółki z tytułu bankowego kredytu inwestycyjnego w wysokości 5.072.916,68 zł. Przejęcie tych długów zostało zakwalifikowane w ewidencji księgowej i sprawozdawczości jako udzielenie pożyczki, której oprocentowanie ustalono wg stawki WIBOR 1 M+ 1,2 p.p. Jej spłata oraz odsetek w wysokości 750.638,46 zł nastąpiła w okresie od lipca 2009 r. do grudnia 2010r. W związku z nieterminową spłatą tej pożyczki,

MPK dokonała w 2009 r. odpisu aktualizującego na tę pożyczkę w wysokości 4.631.014,63 zł, który został skorygowany do zera w związku z jej spłatą przez PKS w 2010 r.,

- jeszcze na rok przed objęciem udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym PKS w Żywcu, tj. 29.07.2008 r., Spółka reprezentowana przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Wąsowicza i Prokurenta Tadeusza K[REDAKTOWANE], udzieliła PKS w Żywcu pożyczki (umowa nr WU/GR/U/123-00/08/W na kwotę 500.000 zł), za oprocentowaniem w wysokości WIBOR 1M+2,5 p.p. Jej przekazanie w 2 ratach nastąpiło w dniach 1 i 8.08.2008 r., a spłata nastąpiła 25.09.2009 r. ze środków wpłaconych przez MPK na rachunek PKS w Żywcu w wysokości 1.500.000 zł za objęte udziały. Natomiast odsetki w kwocie po 17.185 zł zostały zapłacone 16.02.2010 r. i 23.02.2010 r.

MPK dokonało ponadto sprzedaży wyposażenia na rzecz PKS w Nowym Targu za kwotę 2.630 zł oraz środków trwałych na kwotę łączną 1.816.110,74 zł netto (autobusu za 300.160 zł netto i 372.774 zł brutto dla PKS w Myślenicach, płatną w 24 ratach miesięcznych oraz za 1.515.950,74 zł netto dla PKS w Nowym Targu), w tym na podstawie polecenia Dyrektora Generalnego Krzysztofa Wąsowicza 2 autokarów turystycznych Mercedes Benz Travego po 757.775,37 zł netto (924.485,95 zł brutto), w związku z likwidacją projektu Ekskluzywna Linia Autobusowa na trasie Łódź-Warszawa. Kontroli NIK nie przedstawiono dowodów, kto i w jaki sposób dokonał w MPK ustalenia wartości rynkowej tych autokarów. Sposobu (metodologii) ustalenia tych cen nie wskazał również ówczesny Prezes Zarządu PKS w Nowym Targu. Każdy z ww. autokarów został nabyty przez MPK w 2006 r. za cenę brutto 1.386.931,38 zł, a ich wartość księgowa netto w dacie sprzedaży wynosiła 701.755,49 zł i 644.829,66 zł.

Zakupy autokarów Mercedes Benz Travego zostały zaliczone przez PKS w Nowym Targu do realizacji inwestycji, w tym związanych z ochroną środowiska, tj. stosownie do zobowiązań wynikających z umowy zawartej ze Skarbem Państwa przez MPK, gwarantującej poniesienie przez ww. spółkę w terminie do 31.12.2012 r. nakładów inwestycyjnych w wysokości 5.000.000 zł.

MPK zawarła również inne umowy ze spółkami zależnymi na podstawie których:

- zleciła PKS w Myślenicach modernizację 2 autobusów marki IKARUS 280 w siedzibie wykonawcy za kwotę 463.600 zł brutto (360.000 zł netto), przy czym zrealizowano modernizację 1 autobusu za kwotę 231.800 zł brutto,
- wynajęła autobus marki Jelcz na okres od 22.10.2009 r. do 30.06.2010 r.,
- zleciła PKS w Nowym Targu obsługę techniczną taboru tramwajowego i autobusowego w okresie 24 miesięcy, ustalając jej wartość w wysokości 1.811.700 zł brutto (1.724.279,41 zł netto),

- zleciła PKS w Nowym Targu modernizację autobusu IKARUS 280 w siedzibie wykonawcy za kwotę 231.800 zł brutto (190.000 zł netto).

II. Inne zagadnienia

1. Niegospodarne wg NIK było zawieranie przez kolejne Zarządy w okresie od lipca 2005 r. do grudnia 2011 r., z firmą „KPZ&T Janusz Tomaszewski” umów na wykonywanie przez Janusza T⁸ prac zleczanych przez Zarząd, jak również pełnienie przez tę osobę roli doradcy Zarządu. Łączne wypłaty poniesione przez MPK na realizację umów z KPZ&T w latach 2005–2011 wyniosły 749.314 zł brutto. Pierwszą umowę z ww. firmą w czerwcu 2005 r. podpisał Prezes Zarządu Krzysztof Wąsowicz i Członek Zarządu Paweł Dziwisz, a kontynuowanie tej współpracy realizowali kolejni przedstawiciele MPK, sprawujący funkcje kierownicze w Zarządzie MPK lub prokurenci Spółki. Podpisanie pierwszej umowy z ww. firmą, nastąpiło po ustaniu członkostwa i przewodniczenia Radzie Nadzorczej MPK przez Janusza T⁸.

W ocenie kontroli, jak i członków ówczesnej Rady Nadzorczej MPK, dwuznaczna była rola, jaką faktycznie spełniał Janusz T⁸ w stosunku do Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. Ustalono bowiem, że działający w imieniu właściciela MPK, Wiceprezydent Miasta Łodzi Włodzimierz Tomaszewski, rekomendował Janusza T⁸ do doradzania Radzie Nadzorczej MPK.

Według ustaleń kontroli Janusz T⁸ pełnił jednocześnie funkcje doradcze w odniesieniu do Rady Nadzorczej, jak i Zarządu Spółki.

Zawarte umowy nie obligowały Janusza T⁸ do dokumentowania zrealizowanych zadań, stanowiących podstawę do wystawienia faktur, wobec czego ich sprawdzenie pod względem merytorycznym przez pracowników Spółki dokonywane było na ogół na podstawie ustnych potwierdzeń członków Zarządu.

Zdaniem NIK, szczególnie niegospodarne było poniesienie przez MPK w 2006 r. i w 2007 r. wydatków w łącznej wysokości 271.914 zł brutto na rzecz KPZ&T za prowadzenie negocjacji z przedstawicielami Miasta i Gminy w Myślenicach w sprawie nabycia udziałów PKS w Myślenicach (60.000 zł) oraz z Volvo Polska Spółka z o.o., dotyczących zakupu 19 szt. autobusów (211.914 zł brutto) w sytuacji gdy, MPK dysponowała wysoko wykwalifikowanymi menedżerami i pracownikami, którzy byli w stanie zrealizować te zadania. I tak np. zatrudniony w tym czasie w Spółce Dyrektor Zarządzający Jarosław M. ukończył Akademię Ekonomiczną w Krakowie, Międzywydziałowe Studium Doktoranckie na tej Akademii oraz podyplomowe studium z zakresu prowadzenia negocjacji, jak również odbył szkolenie dla likwidatorów i syndyków masy upadłości. W negocjacjach oprócz Janusza T⁸ uczestniczyli: z przedstawicielami Gminy w Myślenicach (wg sporządzonych 2 protokołów z 19 i 30 listopada 2007 r.) - Dyrektor

⁸ Art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)

Zarządzający Jarosław M., a w negocjacjach z Volvo Polska spółka z o.o. - wg protokołów z 4.10.2006 r. Prezes Zarządu Krzysztof Wąsowicz i Wiceprezes Marek Cieślak oraz z dnia 9.10.2006 r. Prezes Zarządu Krzysztof Wąsowicz i Dyrektor Zarządzający Jarosław M. Szczególnie niezasadne było ustalenie w umowie zlecenia nr GO/GO/U/315-00/06, zawartej z KPZ&T w dniu 3.10.2006 r. przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Wąsowicza i Wiceprezesa Zarządu Marka Cieślaka, szacunkowej wartości nabycia 19 szt. autobusów od Volvo Polska Spółka z o.o. w wysokości 21.500.000 zł, stanowiącej podstawę do wyliczenia 5% wynagrodzenia za uzyskanie w wyniku negocjacji niższej wartości zakupu autobusów niż ta kwota. Wymieniona wartość szacunkowa została ustalona przez Prezesa Zarządu w sposób nieudokumentowany, bez konsultacji z innymi merytorycznymi pracownikami Spółki, i nie wynikała z wcześniej zawartej umowy z Volvo Polska Spółka z o.o. (nr 13304/I/NI/2001 z 25.10.2001 r.). Zarówno ww. członkowie Zarządu jak i pracownicy merytoryczni MPK nie potrafili w czasie kontroli określić sposobu ustalenia tej wartości, a firma Volvo nie była w stanie podać jakie wówczas obowiązujące ceny stanowiły podstawę do negocjacji z kupującymi. Zarząd MPK jeszcze przed zawarciem z KPZ&T w dniu 3.10.2006 r. umowy zlecenia nr GO/GO/U/315-0/06 nosił się z zamiarem zakupu 14 szt. autobusów przegubowych i 5 szt. autobusów krótkich, przy czym cena autobusu krótkiego, płacona również wcześniej przez MPK, stanowiła około 70% ceny autobusu przegubowego. Dowodem tych zamierzeń było uzasadnienie do uchwały Zarządu nr 28/06 z 22.08.2006 r. w sprawie wniosku do Zgromadzenia Wspólników, przekazane do zaopiniowania Radzie Nadzorczej przez Prezesa Zarządu Krzysztofa Wąsowicza na posiedzeniu w dniu 4.09.2006 r. Po jej pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 20/06, decyzja w tej sprawie została bez zastrzeżeń podjęta przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (uchwała nr 30/06 z 29.09.2006 r.). Wymieniona umowa zlecenia, w części dotyczącej naliczenia i wypłaty wynagrodzenia dla Janusza T [REDACTED]⁸, nie została zmieniona mimo, że faktycznie zakupionych zostało 14 szt. autobusów przegubowych i 5 szt. autobusów krótkich, a jednostkowa cena nabycia autobusu krótkiego wynosiła 724.000 zł netto, przy cenie autobusu przegubowego 1.029.000 zł.

Fakt zawarcia umów z KPZ&T w sprawie negocjacji dotyczących nabycia udziałów PKS w Myślenicach oraz zakupu autobusów Volvo oraz wypłat dokonanych z tego tytułu nie był znany członkom Rady Nadzorczej MPK.

2. NIK negatywnie ocenia zlecenie przez MPK w 2012 r., w krótkich odstępach czasu, wykonanie przez podmioty zewnętrzne trzech opracowań dotyczących sytuacji w spółkach zależnych, tj. w dniu 19.07.2012 r. osobie fizycznej „Analizę funkcjonowania spółek zależnych”, za którą zapłacono 10.094,91 zł, 16.08.2012 r., firmie PU HOLOX s.c. sporządzenie badania due dilligence spółek zależnych za zryczałtowanym wynagrodzeniem w wysokości 57.195 zł brutto (46.500 zł netto), 29.08.2012 r. Spółce z o.o. Ernst&Young Business Advisor i Wspólnicy opracowanie analiz

w wybranych aspektach majątkowych i ekonomicznych w spółkach za kwotę 36.900 zł brutto (30.000 zł netto). Umowy te zostały zawarte przez Prezesa Zarządu Zbigniewa Papierskiego i Członka Zarządu Sławomira Jankiewicza.

Podkreślić należy, iż Spółka dysponowała wewnętrznymi opracowaniami dot. tych podmiotów oraz jej przedstawiciele zasiadali w radach nadzorczych i zgromadzeniach wspólników spółek zależnych.

3. Kontrola NIK wykazała, że Spółka nie uiściła podatku od czynności cywilnoprawnych w wysokości 21.000 zł, dotyczącego umowy zakupu udziałów PKS w Myślenicach. Podatek ten oraz odsetki w wysokości 12.360 zł. Spółka zapłaciła dopiero w dniu 12.09.2012 r., na skutek poinformowania przez kontrolera Prezesa Zarządu Spółki o stwierdzonych nieprawidłowościach (w trybie art. 51 ustawy o NIK).
4. Dyrektor ds. Eksploatacji w MPK, będący zarazem radnym Rady Miejskiej w Łodzi, został nieprawidłowo upoważniony do reprezentowania MPK na zwyczajnych i nadzwyczajnych zgromadzeniach wspólników PKS w Żywcu, które podjęły m.in. decyzje dotyczące zgody na sprzedaż prawa wieczystego użytkowania 6 działek w obrębie dworca autobusowego PKS w Żywcu oraz działki w Węgierskiej Górze, zatwierdziły sprawozdania finansowe za 2009 r. i 2010 r., udzieliły absolutorium członkom rady nadzorczej i zarządowi, wyraziły zgodę na zawarcie umowy o współpracy z MPK i modernizację zajezdni, podjęły decyzje w sprawie wyniku finansowego (przeznaczeniu zysku i pokryciu straty) oraz dalszego istnienia spółki. Wg opinii prawnej z IV kwartału 2012 r., posiadanej przez MPK w sprawie ważności uchwał dotyczących zgody na sprzedaż nieruchomości, pełnomocnictwo udzielone przez spółkę ze 100% udziałem gminy pracownikowi spółki wykonującemu jednocześnie mandat radnego w radzie gminy jest nieważne, a uchwały podjęte przez zgromadzenie wspólników z udziałem takiego pełnomocnika mogą być uchwałami ważnymi jedynie wtedy gdyby przy pominięciu głosów MPK i tak doszłoby do ich podjęcia, przy czym nieważność uchwał w sprawie sprzedaży nieruchomości nie musi pociągać za sobą nieważność takich umów.
5. Aktualny Zarząd Spółki nie zrealizował zalecenia Rady Nadzorczej Spółki z 26.01.2012 r., dotyczącej dopilnowania terminu zaskarżenia postanowienia Prokuratury Rejonowej Łódź-Śródmieście, w związku z przewidywanym umorzeniem śledztwa prowadzonego w sprawie wyrządzenia szkody majątkowej Spółce poprzez nabycie udziałów trzech spółek zależnych. Rada Nadzorcza nie została nawet poinformowana przez Zarząd, w stosownym czasie (lipiec 2012 r.), o otrzymaniu postanowienia o umorzeniu ww. postępowania. Zarząd nie złożył zażalenia na ww. postanowienie mimo, że taka możliwość prawna zaistniała. W tej sytuacji Spółka została pozbawiona możliwości wszczęcia m.in. postępowania adhezyjnego w przypadku toczącego się ewentualnego postępowania karnego. Zdaniem NIK, uzasadnienie przez Zarząd niezłożenia

zażalenia tym, że dopiero po uzyskaniu raportu firmy Ernst&Young (IV kwartał 2012 r.) MPK pozyskało argumenty dające możliwość złożenia takiego zażalenia, jest nietrafne. Wspomniany raport, nie zawierał bowiem informacji i faktów, które byłyby nieznane Spółce w dacie otrzymania postanowienia o umorzeniu postępowania.

Należy zwrócić uwagę, że również Rada Nadzorcza obecnej kadencji, wyraziła opinię, iż umorzenie postępowania karnego w tym zakresie utrudniłoby ewentualne dochodzenie roszczeń odszkodowawczych na gruncie postępowania cywilnego.

Zdaniem NIK, nie można uznać jako naprawę błędu niezłożenia ww. zażalenia, skierowanie w dniu 22 października 2012 r. przez Zarząd MPK – Łódź do Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Łodzi zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, którym zarazem wnoszono o przeprowadzenie czynności sprawdzających i weryfikujących w zakresie postępowania prowadzonego w tej sprawie przez Prokuraturę Rejonową Łódź – Śródmieście w Łodzi.

Zarząd MPK, realizując zalecenie Rady Nadzorczej złożył w dniu 11.12.2012 r. do ww. Prokuratury wniosek o podjęcie ww. umorzonego postępowania. Zdaniem NIK w uzasadnieniu tego wniosku ponownie nie wskazano nowych dowodów uzasadniających podjęcie takich działań przez Prokuraturę.

6. NIK negatywnie ocenia sprawowanie przez MPK nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi. Brak rzetelnego nadzoru spowodował m.in. niegospodarne wydatkowanie przez dwie z tych spółek (PKS Myślenice i PKS Nowy Targ) środków finansowych na usługi doradcze, na co niewątpliwie miał wpływ wynik rozstrzygniętego konkursu na prezesów spółek. W wyniku wewnętrznego konkursu, jaki miał miejsce w Spółce w styczniu 2008 r., spośród 4 kandydatów wyłoniono osoby, które objęły funkcje Prezesów Zarządów tych podmiotów (Krzysztof M. kierował spółką w Myślenicach, a Włodzimierz J. spółką w Nowym Targu). Do składu komisji konkursowej został desygnowany przez Prezesa Krzysztofa Wąsowicza m.in. Dyrektor Zarządzający Jarosław M. z którym z dniem 31.05.2008 r. została rozwiązana umowa o pracę, a w okresie wypowiedzenia (od grudnia 2007 r. do maja 2008 r.) osoba ta była zwolniona z obowiązku świadczenia pracy. Ponadto do prac w Komisji została skierowana Magdalena T.

NIK ustaliła, że osoby wybrane na Prezesów ww. spółek nie posiadały zarówno stosownych kwalifikacji zawodowych, jak również doświadczenia w kierowaniu takimi podmiotami. Natomiast jeden z kandydatów (Michał K.) posiadający w ocenie NIK stosowne kwalifikacje – został jednak przez Komisję odrzucony. Powołano go na funkcję prezesa zarządów wszystkich trzech spółek dopiero po odwołaniu poprzedników.

Brak stosownych kwalifikacji jak również brak doświadczenia zawodowego w kierowaniu spółkami prawa handlowego (na co wskazywali przesłuchani w charakterze świadków: Włodzimierz J. oraz

Krzysztof M.) spowodował to, że wzmiankowane osoby po objęciu funkcji prezesów zarządów ww. spółek przyjęły propozycję Jarosława M. (Dyrektora Zarządzającego w MPK), aby spółka z o.o. Ellida w Krakowie świadczyła na rzecz kierowanych przez nich podmiotów usługi doradcze. Jarosław M. wskazał również Sp. z o.o. ASL-PROINWEST z Krakowa, jako firmę, która pomogłaby sporządzić opracowania dotyczące zagospodarowania nieruchomości będących własnością spółek w Nowym Targu i Myślenicach.

W wyniku wyżej wspomnianych rekomendacji, Prezes Zarządu PKS Myślenice Krzysztof M. w dniu 29 lutego 2008 r. podpisał ze spółką Ellida reprezentowaną przez Elżbietę M. (której udziałowcem był m.in. Jarosław M.) umowę na świadczenie usług m.in. w zakresie zarządzania finansami, personelem, zarządzania operacyjnego, a w dniu 2 czerwca 2008r. zawarł umowę ze Sp. z o.o. ASL-PROINWEST na wykonanie projektu koncepcyjnego zagospodarowania terenu dworca autobusowego w Myślenicach.

Z kolei Prezes Zarządu PKS Nowy Targ zawarł umowę z firmą Ellida w dniu 1 czerwca 2008 r. (w zakresie wyżej wskazanym), a w dniu 28 lipca 2008 r. z firmą ASL-PROINWEST na wykonanie projektu koncepcyjnego zagospodarowania terenu dworca autobusowego w Nowym Targu. Prezesi zarządów wspomnianych spółek, przesłuchani w charakterze świadków zeznali, że konsultacje z ramienia firmy Ellida prowadzone były z Jarosławem M.

PKS Myślenice wydatkował na rzecz firmy Ellida 135,4 tys. zł, a na rzecz ASL-PROINWEST 130,2 tys. zł tj. łącznie 265,6 tys. zł. Z kolei PKS Nowy Targ odpowiednio: 128,5 tys. zł i 103,2 tys. zł tj. łącznie 231,7 tys. zł. W sumie obydwie spółki zaangażowały na wyżej opisane usługi doradcze łącznie 497,3 tys. zł. Podkreślić należy, że sytuacja finansowa obu podmiotów była bardzo trudna (o czym wspomniano wyżej) – tym samym zaangażowanie tych środków uznać należy za niegospodarne. Podkreślenia wymaga fakt, że kontrola przeprowadzona w 2010 r. przez Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK w PKS Nowy Targ, wykazała, że zawarcie umowy z firmą Ellida było nieuzasadnione ekonomicznie

NIK ustaliła, że w lipcu 2007 r. Prezesem Zarządu Sp. z o.o. Ellida była Elżbieta M., a współnikami Jarosław M. (jak wyżej podano, Dyrektor Zarządzający w MPK) – 35 udziałów i Elżbieta M. – 30 udziałów. W maju 2008 r. Prezesem Zarządu i jedynym współnikiem był Jarosław M. W lipcu 2010 r. Prezesem Zarządu Ellidy zostaje Magdalena T. (osoba będąca członkiem komisji wylaniającej prezesów zarządów spółek zależnych od MPK). Ponadto ustalono, iż w październiku 2007 r. firmy: Ellida i ASL-PROINWEST miały wspólną siedzibę w Krakowie przy ul. Kuczkowskiego 3/2U.

Zauważyć ponadto należy, iż Jarosław M. doradzając od lutego do maja 2008 r. z ramienia firmy Ellida Prezesowi Zarządu PKS Myślenice, był jednocześnie w tym czasie w stosunku pracy z MPK-

Łódź. Ponadto osoba ta wykonywała wspomniane funkcje doradcze (w obu spółkach) m.in. w okresie kiedy była członkiem Rady Nadzorczej MPK (styczeń 2009 – luty 2010).

7. NIK za niegospodarne uznaje wydatkowanie środków finansowych w związku z zatrudnieniem w Spółce Sebastiana R., a następnie podpisaniem z nim szeregu umów zleceń. W dniu 1 lutego 2005 r. Dyrektor Generalny Spółki Krzysztof Wąsowicz podpisał z Sebastianem R. umowę o pracę na czas określony do 30 kwietnia 2005 r. Wyżej wymieniony został zatrudniony w Dziale Obsługi Spółki na stanowisku specjalisty z wynagrodzeniem zasadniczym 4.100 zł. Kolejna umowa z Sebastianem R. (do 31. maja 2005 r.) została zawarta 29 kwietnia 2005 r., a wynagrodzenie nie uległo zmianie.

Izba ustaliła, że zgodnie z „Taryfikatorem kwalifikacyjnym pracowników zatrudnionych w MPK-Łódź”, na stanowisku specjalisty wymagane jest wykształcenie wyższe. Z ustaleń kontroli wynikało, że Sebastian R. w „Kwestionariuszu osobowym” wpisał, iż ukończył Uniwersytet Łódzki, Wydział Historyczno-Filozoficzny i uzyskał tytuł magistra historii, jednak NIK ustaliła, że Sebastian R. nie był studentem tego Wydziału. Wyjaśniając poświadczenie nieprawdy w Kwestionariuszu osobowym, Sebastian R. stwierdził, że nie studiował w Uniwersytecie Łódzkim i nie pamięta, z jakich przyczyn dokonał tego wpisu. W okresie zatrudnienia w Spółce legitymował się wykształceniem średnim. Pracownik komórki kadrowej Spółki, wyjaśnił natomiast, że kilkakrotnie prosił Sebastiana R. o udokumentowanie wykształcenia, lecz jego prośby nie odniosły żadnego skutku. Również zwracał się z interwencją w tej sprawie do swojego przełożonego jak również Kierownika Działu Obsługi Spółki. Działania te nie przyniosły oczekiwanego rezultatu i Sebastian R. do czasu rozwiązania umowy o pracę nie wyjaśnił sprawy posiadanego wykształcenia. Natomiast Prezes Spółki Krzysztof Wąsowicz stwierdził, że nie weryfikował kwalifikacji Sebastiana R., gdyż te sprawy należały do obowiązków pracowników pionu personalnego.

NIK ustaliła również, że Sebastian R. otrzymywał preferencyjne wynagrodzenie zasadnicze, odbiegające od przyjętych w Spółce stawek. Ustalono, że w grupie specjalistów wynagrodzenie to kształtowało się w przedziale 1.700 zł – 2.500 zł, czyli było znacznie niższe od wynagrodzenia Sebastiana R. (4.100 zł). Nadto należy zauważyć, że osoby zatrudniane na stanowiskach specjalistów legitymowały się wieloletnim stażem pracy w MPK (od 22 lat do 48 lat).

Po ustaniu stosunku pracy (31.05.2005 r.) Spółka zawarła z Sebastianem R. szereg umów zleceń (pierwsza 1.06.2005 r., ostatnia obowiązywała do 31.03.2006 r.). Miesięczne kwoty wynagrodzeń z tytułu zleceń wynosiły 4.100 zł. Potwierdzenia wykonania zleconych zadań dokonywali: Prezes Krzysztof Wąsowicz, Wiceprezes Marek Cieślak. Jedynym dokumentem potwierdzającym realizację zadań przez Sebastiana R. jaki przedłożono kontrolerom NIK było sporządzone przez niego ogólnikowe „Sprawozdanie z wykonania prac kontrolnych” datowane na 31 maja 2005 r. z którego

zadań przez Sebastiana, R. jaki przedłożono kontrolerom NIK było sporządzone przez niego ogólnikowe „Sprawozdanie z wykonania prac kontrolnych” datowane na 31 maja 2005 r. z którego wynikało, że zaprezentowane w Sprawozdaniu 4 sprawy są na etapie gromadzenia dokumentów lub sporządzania wstępnych wyników pokontrolnych. Natomiast w informacjach przedstawianych przez kierowników takich komórek organizacyjnych Spółki jak: Dział Obsługi Klienta, Dział Kontrolingu, Dział Zarządzania Jakością oraz przez specjalistę Pawła L. stwierdzono, że komórki te nie posiadają opracowań sporządzonych przez Sebastiana R.

Przesłuchana w charakterze świadka Kierownik Działu Obsługi Spółki, której podlegał Sebastian R., stwierdziła m.in., że o zatrudnieniu Sebastiana R. rozmawiał z nią Prezes Krzysztof Wąsowicz, a stawkę wynagrodzenia dla tej osoby ustalała z bezpośrednim przełożonym. Zeznała również, iż rozliczeń pracy Sebastiana R. dokonywał Prezes Krzysztof Wąsowicz, a *„sprawy którymi zajmował się Sebastian R. były objęte wysokim stopniem poufności i dlatego dokumenty które sporządził nie były dostępne”*.

Z tytułu zatrudnienia Sebastiana R. oraz realizacji przez niego umów zleceń, Spółka wydatkowała łącznie 48,5 tys. zł.

8. W ocenie NIK, bez podstawy prawnej, Spółka wydatkowała środki z tytułu wynajmowania mieszkania dla Prezesa Krzysztofa Wąsowicza.

Ustalono, że Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników w dniu 12 września 2003 r. podjęło uchwałę, w której stwierdzono m.in., że Rada Nadzorcza Spółki może przyznać członkom Zarządu świadczenia dodatkowe na zasadach określonych w art. 11 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁷ w którym stwierdzono m.in., że świadczeniami dodatkowymi są świadczenia z tytułu zatrudnienia w tym m.in. bytowe i socjalne. Z kolei w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz trybu ich przyznawania⁸ stwierdzono, że mogą być przyznane m.in. świadczenia dodatkowe z tytułu zatrudnienia, odnośnie zwrotu części kosztów użytkowania udostępnionego lokalu mieszkalnego, w tym mieszkania służbowego. Świadczenie to może być w wysokości do 25% wyższej niż ustalona w regulaminie wynagradzania, zakładowym układzie zbiorowym pracy oraz w odrębnych przepisach. Kontrola NIK ustaliła, że wspomnianej wyżej uchwały Rada Nadzorcza nie podjęła, a w Spółce nie było uregulowań w sprawie zasad korzystania z mieszkań służbowych.

⁷ Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 306 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 14, poz. 139

Za niegospodarne należy uznać opłacanie przez Spółkę czynszu za lokal użytkowany przez Dyrektora Zarządzającego Jarosława M., któremu nie przysługiwały ww. świadczenia.

Pomimo braku podstaw prawnych, w dniach 19 września i 30 października 2003 r. Prezes Krzysztof Wąsowicz zawarł umowy najmu dwóch mieszkań znajdujących się w Łodzi, dla siebie i Dyrektora Zarządzającego Jarosława M., za które czynsze najmu uiszczała w pełnej wysokości Spółka.

Łącznie na wynajem obu lokali w latach 2003-2009 MPK wydatkowało 238,4 tys. zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających:

- 1) bezpieczeństwo finansowo-ekonomiczne w przypadku podejmowania decyzji o zaangażowaniu kapitałowym w innych podmiotach,
- 2) określanie w zawieranych umowach sposobu dokumentowania zrealizowanych zadań, umożliwiające właściwą kontrolę merytoryczną ich wykonania,
- 3) dokonywanie szczegółowej analizy zasadności zlecania firmom zewnętrznym wykonania opracowań o charakterze ekonomiczno-finansowym przed podjęciem ostatecznych decyzji w tych sprawach, jak również racjonalne zlecanie prac doradcom zewnętrznym.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Prezesa w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z pochrzanien,
p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
Edward Lis